

Οι Βιβλιοθήκες ως πυλώνες της Δια Βίου Μάθησης και της Πληροφοριακής Παιδείας

Στην Κοινωνία της Γνώσης, όπου η Εκπαίδευση και η δια βίου μάθηση είναι οι βασικοί μοχλοί ανάπτυξης και προόδου, η ολοκληρωμένη παιδεία αποτελεί τόσο προϋπόθεση, όσο και βασικό εργαλείο για την επιβίωση και την ανάπτυξη μιας χώρας, καθώς δημιουργεί πολίτες που διαθέτουν την απαραίτητη κατάρτιση και τις κατάλληλες ικανότητες και δεξιότητες έτσι ώστε να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τον διεθνή ανταγωνισμό σε μια εκ των πραγμάτων διεθνοποιημένη οικονομία. Κεντρικό ρόλο στη νέα υποδομή μάθησης διαδραματίζουν οι βιβλιοθήκες, οι οποίες παρέχουν τη δυνατότητα καλλιέργειας των απαιτούμενων νέων δεξιοτήτων πρόσληψης της γνώσης.

Οι βιβλιοθήκες συμβάλλουν στην παροχή ποιότητας εκπαίδευσης για όλους, υποστηρίζουν τη λειτουργία ενός ουσιαστικού και ευέλικτου πλαισίου δια βίου μάθησης που περιλαμβάνει τις δυνατότητες για αυτομόρφωση-αυτορρύθμιση συμπεριφοράς και στάσεων και αποτελούν μέρος της βασικής υποδομής για την προώθηση της έρευνας σε όλα τα επίπεδα.

Στη σύγχρονη εποχή πληροφόρησης ο ρόλος των βιβλιοθηκών είναι πιο καθοριστικός για την εξέλιξη της κοινωνίας από ό,τι στο παρελθόν. Η ασυδοσία και η σύγχυση στην πληροφόρηση και ο βομβαρδισμός του σύγχρονου ανθρώπου με παντοειδείς πληροφορίες δημιουργούν ένα ατέλειωτο πρόβλημα σπατάλης σε χρόνο και κυρίως σε πνεύμα.

Για το λόγο αυτό οι βιβλιοθήκες οφείλουν να προστατεύουν τον ανυποψίαστο πολίτη από τον καταγιγισμό πληροφόρησης, οφείλουν να του ανοίξουν νέους ορίζοντες και να δημιουργήσουν ψήγματα υποψίας για την άκριτη και συχνά αναξιόπιστη πληροφόρησή του.

Οι βιβλιοθήκες έχουν χρέος απέναντι στην ίδια τους την ύπαρξη να προστατεύουν και να διαφυλάσσουν τον κοινωνικό τους χαρακτήρα, δημιουργώντας «ενεργούς πολίτες» με θέση και ρόλο στην πνευματική, επιστημονική, πολιτιστική, καλλιτεχνική και κυρίως πολιτική ζωή.

Οι βιβλιοθήκες καλούνται να γίνουν οι «πυλώνες της δια βίου μάθησης» γεγονός που αποτελεί απαίτηση της εποχής μας. Συγκεκριμένα χαρακτηριστικά των λαϊκών, γενικά, βιβλιοθηκών, (δημοτικών - δημοσίων) όπως το ότι διαθέτουν ήδη οργανωμένες πηγές γνώσης, πρωτοστατούν στις τοπικές πολιτιστικές δραστηριότητες, στη χρήση νέων τεχνολογικών μέσων, γίνονται σύνδεσμος μεταξύ επιμέρους

κοινωνιών και μεγάλων κέντρων της γνώσης και του πολιτισμού, συμβάλλουν δραστικά στην κοινωνικοποίηση του ατόμου και στην καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, αποτελούν κέντρο αναφοράς σε κοινωνικές δραστηριότητες, διευκολύνουν το έργο αυτό. Η οικειότητα που νιώθουν οι αναγνώστες με τις δημοτικές ή δημόσιες βιβλιοθήκες, αλλά και όλα τα είδη βιβλιοθηκών, ο σχεδιασμός των υπηρεσιών των βιβλιοθηκών αυτών να αντιμετωπίζουν ποικίλες πληροφοριακές ανάγκες και πολυμορφικό κοινό, καθώς και η χωροταξική κατανομή τους σε εθνικό επίπεδο, τις καθιστούν ιδανικούς φορείς για την παροχή προγραμμάτων δια βίου μάθησης.

Η βιβλιοθήκη αποτελεί βασικό χώρο για την υλοποίηση της δια βίου μάθησης και της πληροφοριακής παιδείας καθώς:

1. Ενισχύει δράσεις αυτομόρφωσης, μια παραδοσιακή λειτουργία της βιβλιοθήκης που ενισχύει το άτομο στην εξατομικευμένη προσέγγιση της γνώσης.
2. Υποστηρίζει με το υλικό της και τις λειτουργίες της τις τυπικές ή άτυπες μορφές εκπαίδευσης, όπως την εκπαίδευση στο σχολείο, τα σεμινάρια επιμόρφωσης, τις πολιτιστικές εκδηλώσεις κ.λπ.
3. Διοργανώνει επιμορφωτικές δράσεις για τους χρήστες ή για το ευρύτερο κοινό τους, με χαρακτηριστικό παράδειγμα την πληροφοριακή παιδεία.
4. Φροντίζει για την επιμόρφωση και συνεχή επαγγελματική βελτίωση των βιβλιοθηκονόμων, οι οποίοι με τη σειρά τους θα αποτελέσουν τους εκπαιδευτές στα προγράμματα πληροφοριακής παιδείας της βιβλιοθήκης.
5. Εξασκεί τη δημιουργικότητα και τη φαντασία των χρηστών εισάγοντας καινοτόμα έργα και προγράμματα δια βίου μάθησης, προσεγγίζοντας όλους τους χρήστες κατά ηλικιακή, μορφωτική ή εκπαιδευτική κατηγοριοποίηση.
6. Για τη διάδοση της πληροφοριακής παιδείας συνεργάζεται με εκπαιδευτικούς και άλλους φορείς όπως σχολεία όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης, για την υποστήριξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας, πολιτιστικούς οργανισμούς για συνδιοργάνωση επιμορφωτικών δραστηριοτήτων που απευθύνονται στον πληθυσμό της κοινότητας που εξυπηρετεί η βιβλιοθήκη.

7. Απαραίτητη προϋπόθεση για την επίτευξη των πιο πάνω στόχων και ενεργειών δια βίου μάθησης, είναι η κατοχή δεξιοτήτων και ικανοτήτων από τους βιβλιοθηκονόμους. Στη σημερινή ηλεκτρονική και ψηφιακή κοινωνία της γνώσης δίνεται έμφαση σε δεξιότητες που σχετίζονται με τη διαχείριση της γνώσης. Οι δεξιότητες του σημερινού βιβλιοθηκονόμου δεν αφορούν μόνο τις βιβλιοθηκονομικές γνώσεις, αλλά και ευρύτερα την απόκτηση δεξιοτήτων πληροφορικής και τεχνολογικών πληροφορίας και επικοινωνίας (ΤΠΕ), διδασκαλίας, διαπροσωπικών σχέσεων, θεματικής εξειδίκευσης ανάλογα με το είδος της βιβλιοθήκης στην οποία προσφέρει τις υπηρεσίες του, δεξιότητες χειρισμού γραπτού και προφορικού

λόγου και γλωσσών και πολλά άλλα.

Ως εκ τούτου θεωρούμε ότι **οι βιβλιοθήκες μπορούν να έχουν καταλυτικό ρόλο και η ένταξή τους στο Εθνικό Δίκτυο της Δια Βίου Μάθησης είναι απαραίτητη** μια που οι λειτουργίες που μπορούν να αναπτυχθούν (ως εκπαιδευτικό κέντρο, ως τοπικό πληροφοριακό κέντρο, ως επικοινωνιακό κέντρο, ως πνευματικό – πολιτιστικό – ιστορικό κέντρο) από τις υπηρεσίες των δημοτικών – δημοσίων βιβλιοθηκών θα συνεισφέρουν αποφασιστικά στην επίτευξη των σκοπών της.

Δημήτρης Πολίτης Γεν. Γραμματέας του ΔΣ της ΕΕΒΕΠ

Εύα Σεμερτζάκη, Βιβλιοθηκονόμος MSc., Αναπληρώτρια. Προϊσταμένη Βιβλιοθήκης της Τραπέζης της Ελλάδος,